

حلقه مطالعاتی

جامعه‌شناسی آموزش

گرداننده: حسام حسین‌زاده

انجمن علمی جامعه‌شناسی دانشگاه تهران / مرکز پژوهش و آموزش رهایی

مقدمه

جامعه‌شناسی آموزش علی‌رغم اینکه یکی از مهم‌ترین حوزه‌های جامعه‌شناسی در جهان است و بخش قابل توجهی از ادبیات این رشته را به خود اختصاص داده، در ایران قوت چندانی ندارند. منابع اندکی که به زبان فارسی در این حوزه ترجمه یا تألیف شده‌اند، متأسفانه اکثراً نوعی مرور ادبیات هستند و هیچ‌یک نه‌تنها از متون اصلی این حوزه نیستند، بلکه حتی به آنان نپرداخته‌اند. از این رو، وقتی از مطالعه جامعه‌شناسی آموزش صحبت می‌کنیم، ناگزیریم که به سراغ متون انگلیسی برویم. به همین واسطه، تقریباً تمامی منابعی که برای این حلقه مطالعاتی در نظر گرفته شده‌اند به زبان انگلیسی هستند. امیدواریم بازشدن باب مطالعه متون اصلی در فضای دانشجویی، نقطه عزیمتی باشد برای تأملاتی جدی‌تر بر وضعیت کنونی جامعه‌شناسی آموزش و حتی دیگر حوزه‌های جامعه‌شناسی در آکادمی ایرانی. طرحی که پیش روی شماست شامل ۲۱ جلسه مطالعاتی است که طی آن‌ها بیش از ۲۰ منبع اصلی جامعه‌شناسی آموزش مطالعه و بررسی خواهد شد. اگرچه طول این دوره و حجم منابع آن از حلقه‌های مطالعاتی مرسوم بیشتر است، اما برای نزدیک‌شدن به سطوح جهانی جامعه‌شناسی آموزش لازم به نظر می‌رسد.

طرح

✓ جلسه ۱: چرا جامعه‌شناسی آموزش؟

منابع:

برگر، پیتر (۱۳۹۳) **دعوت به جامعه‌شناسی**، ترجمه رضا فاضل، تهران: نشر ثالث. فصل ۱ (جامعه‌شناسی چونان سرگرمی فردی) و فصل ۲ (جامعه‌شناسی چونان گونه‌ای از آگاهی).

میلز، سی. رایت (۱۳۹۱) **بینش جامعه‌شناختی**، ترجمه عبدالمعبود انصاری، تهران: شرکت سهامی انتشار. فصل ۱ (نوید علوم اجتماعی).

✓ جلسه ۲: برابری و نابرابری آموزشی چیست؟ (۱)

منبع:

Larabee, D. 1997. "Public Goods, Private Goods: The American Struggle Over Educational Goals." American Educational Research Journal. 34: 39-81. Focus on pp. 40-57.

✓ جلسه ۳: برابری و نابرابری آموزشی چیست؟ (۲)

منبع:

James S. Coleman. 1968. "The Concept of Equality of Educational Opportunity." Harvard Educational Review, 38 (1): 7-22.

✓ جلسه ۴: آموزش و بازیگران آن (۱)

منبع:

Gambetta, Diego. 1987. Were They Pushed or Did They Jump? Individual Decision Mechanisms in Education. Part of Chapter 1: pp. 7-27.

✓ جلسه ۵: آموزش و بازیگران آن (۲)

منابع:

Samuel Bowles. 1971. "Unequal Education and the Reproduction of the Social Division of Labor." in J. Karabel & A.H. Halsey (Eds), Power and Ideology in Education. NY: Oxford University Press, 1977.

آلتوسر، لویی (۱۳۸۸) *ایدئولوژی و سازوبرگ‌های ایدئولوژیک دولت*، ترجمه روزبه صدرآرا، تهران: نشر چشمه. فصول «بازتولید نیروی کار» و «زیربنا و روبنا»، ۳۱-۲۴.

✓ جلسه ۶: چه چیز باعث موفقیت یا شکست دانش‌آموزان در مدرسه می‌شود؟ (۱)

منبع:

Coleman, J. 1988. "Social capital in the creation of human capital." American Journal of Sociology, 94, S95-S120.

✓ جلسه ۷: چه چیز باعث موفقیت یا شکست دانش‌آموزان در مدرسه می‌شود؟ (۲)

منبع:

Bourdieu, Pierre. 1973. "Cultural Reproduction and Social Reproduction." pp. 487- 511 in J. Karabel & A.H. Halsey (Eds), Power and Ideology in Education. NY: Oxford University Press, 1977.

✓ جلسه ۸: نژاد چه اهمیتی برای دانش‌آموزان و مدارس دارد؟ (۱)

منبع:

Massey, D. and N. Denton. 1993. American Apartheid: Segregation and the Making of the Underclass. Cambridge: Harvard University Press. Chapter 5.

✓ جلسه ۹: نژاد چه اهمیتی برای دانش‌آموزان و مدارس دارد؟ (۲)

منبع:

Bourgeois, Philippe. 1995. In Search of Respect: Selling Crack in El Barrio. Cambridge University Press. Chapter 5: School Days. Pp. 174- 212.

✓ جلسه ۱۰: نژاد چه اهمیتی برای دانش‌آموزان و مدارس دارد؟ (۳)

منبع:

Downey, Douglas and Shana Pribesh. 2004. "When Race Matters: Teachers' Evaluations of Students' Classroom Behavior." Sociology of Education. Oct 2004 pp. 267-282.

✓ جلسه ۱۱: جنسیت چه اهمیتی برای دانش‌آموزان و مدارس دارد؟ (۱)

منبع:

Patricia A. Adler et al., "Socialization to Gender Roles: Popularity among Elementary School Boys and Girls." Sociology of Education 65 (July, 1992): 169-187.

✓ جلسه ۱۲: جنسیت چه اهمیتی برای دانش‌آموزان و مدارس دارد؟ (۲)

منبع:

Mickelson, Roslyn Arlin. 1989. "Why Does Jane Read and Write So Well? The Anomaly of Women's Achievement." Sociology of Education, 1989, 62, 1, Jan, 47-63.

✓ جلسه ۱۳: جنسیت چه اهمیتی برای دانش‌آموزان و مدارس دارد؟ (۳)

منبع:

Merten, Don E. 1998. "The Meaning of Meanness: Popularity, Competition, and Conflict Among Junior High School Girls." Sociology of Education 70, 3: 175-191.

✓ جلسه ۱۴: چگونه مدارس و خانواده‌ها نتایج تحصیل را شکل می‌دهند؟ (۱)

منبع:

Douglas B. Downey, Paul T. von Hippel, and Beckett A. Broh. "Are Schools the Great Equalizer? Cognitive Inequality during the Summer Months and the School Year." 2004. American Sociological Review.

✓ جلسه ۱۵: چگونه مدارس و خانواده‌ها نتایج تحصیل را شکل می‌دهند؟ (۲)

منبع:

Gamoran, Adam. 1992. "The Variable Effects of High School Tracking." American Sociological Review, 57, 812-828.

✓ جلسه ۱۶: چگونه مدارس و خانواده‌ها نتایج تحصیل را شکل می‌دهند؟ (۳)

منبع:

Rowan, Brian and A. Miracle. 1983. "Systems of Ability Grouping and the Stratification of Achievement in Elementary Schools." *Sociology of Education*. 56: 133-144.

✓ جلسه ۱۷: چگونه مدارس و خانواده‌ها نتایج تحصیل را شکل می‌دهند؟ (۴)

منبع:

Oakes, Jeannie. "Tracking In Mathematics and Science Education: A Structural Contribution to Unequal Schooling." Pp. 106-125. In Lois Weis (Ed), *Class, Race, and Gender in American Education*. SUNY.

✓ جلسه ۱۸: تحصیل باید منجر به چه چیزی شود؟ (۱)

منبع:

Pallas, Aaron M. "The Effects of Schooling on Individual Lives." In Maureen Hallinan (Ed), *Handbook of the Sociology of Education*. Kluwer Academic Press. pp. 499-525.

✓ جلسه ۱۹: تحصیل باید منجر به چه چیزی شود؟ (۲)

منبع:

Julie Bettie. 2002 *Women Without Class: Girls, Race, and Identity*. Chapter 3: How Working Class Chicas Get Working Class Lives. Pp. 57- 94. University of California Press.

✓ جلسه ۲۰: چگونه می‌توانیم به دگرگونی مدارس بیاندیشیم؟ (۱)

منبع:

Cohen, Elizabeth G. 2000. "Equitable Classrooms in a Changing Society." In Maureen Hallinan (Ed), *Handbook of the Sociology of Education*. Kluwer Academic Press. pp. 265-284.

✓ جلسه ۲۱: چگونه می‌توانیم به دگرگونی مدارس بیاندیشیم؟ (۲)

منبع:

فریره، پائولو؛ شر، ایرا (۱۳۹۴) *پداگوژی برای رهایی*، ترجمه حسام حسین‌زاده، تهران: نشر اینترنتی رهایی. فصل ۱ (چگونه معلمان می‌توانند به آموزگاران رهایی‌بخش بدل شوند؟) و فصل ۷ (روای دگرگونی اجتماعی: چطور آغاز کنیم؟).

❖ فایل الکترونیکی تمامی منابع پیش از هر جلسه برای دانشجویان ارسال خواهد شد.